

Stuurgroep Havenstrategie Moerdijk 2030
P/a gemeente Moerdijk
Postbus 4

4760 AA ZEVENBERGEN

Datum: 12 augustus 2013

Onderwerp: Eindadvies Havenstrategie Moerdijk 2030

Geachte Stuurgroep,

De afgelopen periode heeft onze Commissie van Advies zich op uw verzoek gebogen over het dossier Havenstrategie Moerdijk 2030. Wij hechten eraan te vermelden dat wij dit gedaan hebben vanuit een onafhankelijke rol. In navolging van onze tussentijdse advisering ontvangt u hierbij ons schriftelijke eindadvies.

Werkwijze

Wij hebben ons de relevante thema's eigen gemaakt door ondermeer het bijwonen van de 2^e brede interactieve bijeenkomst bij Shell Moerdijk en het voeren van gesprekken met uw Stuurgroep. Daarnaast hebben wij kennis kunnen nemen van de uitgebreide documentatie die ons ter beschikking is gesteld, inclusief de Concept Havenstrategie Moerdijk 2030 die u heeft opgesteld. Gedurende diverse onderlinge sessies hebben wij als Commissie van Advies inhoudelijk met elkaar van gedachten gewisseld over de in onze ogen noodzakelijke adviezen. Tot slot hebben wij zelf ook oriënterende gesprekken gevoerd met diverse stakeholders in dit dossier.

Advies

Inhoudelijk hebben wij vanuit een tweetal invalshoeken naar de toekomst van het haven- en industrieterrein (hierna: Moerdijk) gekeken. Enerzijds hebben wij de economische betekenis van Moerdijk beschouwd in het grotere geheel van de Vlaams Nederlandse Delta, waarbij wij ook dankbaar gebruik hebben gemaakt van het gedachtegoed van Vanellander & Kuipers van de universiteiten van Antwerpen en Rotterdam. Anderzijds hebben wij, mede gelet op uw eigen projectdoelstelling (met als scope de haven, zijn omgeving én de wisselwerking daartussen), kritisch gekeken naar de balans tussen People, Planet en Profit (3 P's) in de Havenstrategie.

☐ *Moerdijk als onderdeel van de Vlaams Nederlandse Delta*

De kracht van Moerdijk is de combinatie van de strategische ligging binnen de Vlaams Nederlandse Delta, de beschikbaarheid van vier modaliteiten (inclusief diep vaarwater) en de beschikbaarheid van steeds schaarser wordende ruimte voor zwaardere economische activiteiten. Om die reden pleiten wij ervoor om maximaal in te zetten op het benutten van de economische kansen die hieraan gekoppeld zijn, gelet op zowel de (toekomstige) belangen van de economie op hoger schaalniveau als op de vitaliteit van de regio West-Brabant.

Naar de mening van onze Commissie zal een verregaandere samenwerking tussen de zeehavens cruciaal zijn voor het behouden en waar mogelijk uitbouwen van de internationale concurrentiepositie van de Vlaams Nederlandse Delta en het daartoe behorende hinterland. Vanuit dit oogpunt is het dringend noodzakelijk dat Rotterdam en Antwerpen, als grootste mainports aan weerszijden van de landsgrens, met een heldere toekomstvisie op de vormgeving van samenwerking tussen de betreffende zeehavens komen.

Met het economisch profiel dat u schetst in deze Havenstrategie wordt inkleuring gegeven aan de positionering van Moerdijk binnen de Vlaams Nederlandse Delta. Vanuit de complementaire rol als extended gate voor zowel Rotterdam als Antwerpen, zou verdere vormgeving en intensivering van de samenwerking met deze mainports één van de topprioriteiten in uw strategisch uitvoeringsprogramma moeten zijn.

In aanvulling hierop vragen wij ons ten eerste af of het havenschap Moerdijk in de huidige (organisatie)vorm en omvang in staat is de economische ambities uit deze Havenstrategie waar te maken. Met name als het gaat om het aantrekken van bedrijven en goederenstromen, achten wij het havenschap in de huidige opzet kwetsbaar. Mede in dat kader adviseren wij u de door u geagendeerde herijking van de governancestructuur voortvarend op te pakken en daarmee niet te wachten tot 2015.

Naar onze mening is daarbij de toetreding van professionele en slagkrachtige partners absoluut noodzakelijk. Gelet op de extended gate rol die Moerdijk wil vervullen voor de mainports Rotterdam en Antwerpen, maar ook gelet op de geambieerde invulling van de chemische reserve en het Logistiek Park Moerdijk, is deelname als aandeelhouder door deze partijen (in een nader te bepalen verhouding) niet meer dan logisch. Met het oog op het realiteitsgehalte van de geformuleerde ambities, adviseren wij u hierover in de definitieve versie van de Havenstrategie een richtinggevende uitspraak te doen.

□ *Balans tussen People, Planet en Profit*

U streeft nadrukkelijk naar optimale benutting van de economische potenties, waarbij People, Planet en Profit met elkaar in balans zijn. Wij adviseren u vanuit de kracht van het geformuleerde economisch profiel te kijken naar de randvoorwaarden om de hieruit voortvloeiende groei te kunnen faciliteren. Bijvoorbeeld op het gebied van infrastructuur, arbeidsmarkt en (milieu)ruimte, maar ook wat betreft de leefbaarheid en vitaliteit van de omliggende kernen.

De onmiskenbare spanning tussen economie en leefbaarheid noopt tot het maken van keuzes om te komen tot een balans in de 3 P's. Wij onderschrijven de koppeling die u maakt tussen economische revenuen en het investeren in leefbaarheid en vitaliteit van omliggende kernen. Gedurende het interactief proces dat u met stakeholders heeft doorlopen bij de totstandkoming van de Havenstrategie, is de behoefte aan een helder toekomstperspectief voor het dorp Moerdijk duidelijk naar voren gekomen. Het perspectief dat u met het voorliggende rapport schetst voor het dorp, is naar onze mening niet realistisch (vanuit alledrie de invalshoeken gezien). De aanwezigheid van het dorp brengt een aanzienlijke beperking voor huidige en toekomstige bedrijfsactiviteiten met zich mee. Met name de op termijn noodzakelijke ontwikkeling van de Roode Vaart reserve zal forse inpassingsinvesteringen vergen.

U geeft aan een transitie van het dorp naar (ook) andere functies dan wonen te hebben overwogen, maar uiteindelijk zet u met dit concept rapport toch in op een leefbare kern Moerdijk. Indien u – in onze ogen terecht – blijft inzetten op maximale benutting van de economische potenties van Moerdijk, ook op de lange termijn, dan dienen de kosten en baten en de voor- en nadelen van een transitie-model met relevante stakeholders, inclusief de bewoners van het dorp en de leefbaarheids-groeperingen, besproken te worden. De benodigde maatregelen om het dorp leefbaar te houden en de economische potenties maximaal te benutten, vormen in de kern al een bedreiging van die leefbaarheid. Uw Stuurgroep beschikt terzake over voldoende studiemateriaal om dit overleg aan te gaan. Wij realiseren ons dat het daarbij gaat om een maatschappelijk zeer gevoelige discussie, maar die discussie dient thans ten principale en fundamenteel gevoerd te worden. Daarna kunnen dan conclusies getrokken worden. Als dat niet gebeurt, zal de discussie in de toekomst steeds blijven terugkomen, hetgeen als zodanig al een factor is in een negatief

ontwikkelingsproces voor het dorp. Naar onze mening biedt een dergelijke transitievariant de kans om een balans tussen de 3 P's op een hoger ambitieniveau te realiseren.

□ *Overig*

De kracht van Moerdijk is deels gelegen in de beschikbaarheid van vier modaliteiten. Wij adviseren u bij de verdere uitwerking van het strategisch uitvoeringsprogramma dieper in te gaan op de ingrepen die op elk van de modaliteiten noodzakelijk zijn om de geformuleerde ambities te kunnen realiseren. Alhoewel ons daarbij, gelet op de ambitie wat betreft het accommoderen van activiteiten die toegevoegde waarde creëren en de hieraan gekoppelde typen goederenstromen, een focus op de modaliteiten weg en water vooralsnog meer voor de hand lijkt te liggen, adviseren wij u vanuit oogpunt van veiligheid ook in te zetten op de optimalisatie van de spoormodaliteit. Met het oog op de lange termijn, met de invulling van de chemische reserve en de toename van het vervoer van gevaarlijke stoffen over de spoorlijn Roosendaal – Dordrecht door de kern Zevenbergen, adviseren wij u enerzijds het lokale spoor tussen het haventerrein en de aantakking op het landelijk spoornet bij stationsgebied Lage Zwaluwe tegen het licht te houden, en anderzijds actief de lobby te ondersteunen voor een dedicated goederenspoor tussen Antwerpen en Rotterdam (via Moerdijk).

Vervolgproces

Wij adviseren u om de inhoud van dit advies te betrekken bij de afronding van de Havenstrategie die volgens planning eind dit jaar wordt vastgesteld. Met belangstelling kijken wij ook uit naar de zienswijzen die van stakeholders vanuit de verschillende invalshoeken (People, Planet en Profit) worden ontvangen. Mogelijk geven deze ook aanleiding tot heroverweging of aanscherping van elementen uit de Concept Havenstrategie. Indien uw Stuurgroep dat wenst zijn wij uiteraard bereid hierover nader met u van gedachten te wisselen.

Namens de Commissie van Advies Havenstrategie Moerdijk 2030
Met vriendelijke groet,

drs. E.H.T.M. Nijpels
Voorzitter